

הלכות שבת סימן שא

עט

באר הגולה

בשם הר"מ וכן קמחי
הרא"ש וקט"ג
וקט"ק ושאר פוסקים
ב שבת י"א ויכרי
סא"ד, נקדים פסק
יט ד שם שם

אף על פי שהתיק הוא של כסף, (מד) דהפתי' עינים בעצמם הם משוי' (כ"א). ואם הפתחם של נחשת וברזל, אפילו מחבר וקבוע בקהורה, אסור (מודכי פ"ק במד אשה ובי' בשם תשובת הרשב"א). וכל שכתבו שפוגעין (מה) * בזה (י"א) להחמיר (כ"א) בשם תשובת אשכנזית והר"ף והאגודה וכן משמע בא"י: **יב** לא יצא הנקט (מו) במחט התחובה לו כבגדו, ולא בגד פקיסם שכתבנו, ולא סורק במשיחה שכתבנו, (מז) ואם יצא (יט) פטור: **יג** (מח) לא יצא הזב (יג) (מט) בקיסם שעושה להצילו מזיבתו שלא ישגף בה, וכן אשה נדה שקושרת בגד לפניה שלא תתלכלך בדם נדותה, האסורה לצאת בו אם לא

באר היטב

ע" ט"ז: (יב) פטור. דאין דרך הוצאה בכך אלא בידו, ובמקום שדרך לחתכו בו בחל לפקקים, חזב, צמ"א: (יג) בקיסם. וה"ה אם קושר מטלית בפתיחה

באר הלכה

מפתחם של כסף, דהפתי' בזה, כל שפג' דמחיר במפתחם של כסף ונאפלו הוא קבוע באמצע הגורה, וכמו שפרש ה"ח. ומדעת ה"ח מוטע דזה צריך, דאפילו מאן דמחמיר שם מודה בזה, האילו דנעשה פה אחד עם התורה: * בזה להחמיר. ועל דבר נשיאת המורה שעות חוץ לערוב בתוך הכיס, עין במשנה ברוחה דהוא פשוט יותר מביצמא בכותמא, דאין ש"ף שם תכשיט בטמון בכיסו, וכן כתב בחי"א. כלל נז' ויבדקו תורת משה נמה שהבירו איה אחרונים שם תכשיט על המורה שעות בסוף סימן שח, והעמתי שם במשנה ברוחה, הינו לענין שיהא מטר בטלול, שיש מחמירין גם בזה וכמבאר שם. ונאפלו אם יצאה לתולתה בשלשלת על צנארו ושיהיה המורה שעות מגלה לעין הכלל, גס"פ נראה דאסור, דהא עזר' וגז'ה לכתחלה להשתמש בזה³⁶¹, וגם כל מי שפושא סקמא בנחתו בשביל תכשיט לירב בעת הלכות את השעה, אלא שמתקבל מתקשט בו גס"פ ונראה, דבזמן שהוא מתקבל ואינו חולף אין דרך בגי' אדם לשאת אותו, וכן שדו"א להשתמש בו, אפילו בפעולה לשם תכשיט גס"פ מתחלה, מוכח בירושלמי פ"ק במה אשה הלכה ג' דיש בזה חיוב חטאת, דהו' לשון מירושלמי שם: היתה עשויה לך ולך נהניו שהטבעה עשויה לשם חזקם ולשם תכשיט, הוציאה לחזקם בה חיוב, הוציאה לשם תכשיט פטור. ונאפלו אם הוציאו בפרוש לתכשיט בלבד גס"פ אסור, דלדעה ראשונה בסעיף יא בנתיב אסור, דהוצאה יאמר לענין משמיו הוציאו, ונאפלו לדעה שניה דמחמיר, הינו דקא בקשה נגר שהוא לתכשיט, דאין אדם עשוי לעשות מפתח מכסף וזהב, וכמו שכתב הלבוש, מה שאין כן במורה שעות ונחם יש בזה חשש דשליף ומחיר אף לאיש, ששנים הפוסקים דמתירין בתכשיט לאיש הוא משום דאין דרך איש להראות לחבירו, מה שאין כן במורה שעות, דהו' דרך להראות לחבירו את השעות וגם לראות בעצמו, וכתוב פ' יטלנו בידו ואם לא תהיה ד' אמות. וצ"ל לקמן בסעיף כט. ונאפלו אם יש לו גס"פ רביד הנזקב על צנארו, שהוא תכשיט לו ממש, גס"פ אין המורה שעות בטל לגבה אף שהוא חשיב יותר, וכמו שפסקו הפוסקים בגנן של סכין ותיק של בתי' עינים, דאף שהם של כסף מכל מקום אין הסכין והבתי' עינים בטלין לגבה, משום דאין אומרים נעשה בתי' עינים לתיק אלא נעשה תיק לבתי' עינים, וכמו שכתב בבירי יוסף, והוא הדין ה"א אין אומרים נעשה מורה שעות להשלישלת, אלא נעשה להשלישלת למורה שעות. וצ"ל בתשובת הרשב"א שהובא בבית יוסף ובשולחן גבורים ששל הפקדון. ומה שכתב ה"ח דאם המפתח של ברזל תלוי בשלשלת של כסף, מטר לדעת הלש"מ שמתיר בסעיף יא משום דבטל לגבה ומקרי תכשיט, כבר תפס עליו החוספתי שבה גס"פ טעם זה, עין שם, ונאפלו ה"ח פשוט דמורה בגנן דידן, והתם סובר דהמפתח אינו חשוב כלל לגבי השלשלת של כסף, וכמו לקמן בסעיף לח, אבל בגנן דידן דהמורה שעות, בנתיב יש

משנה בריכה

בכדו, בלאו הכי אסור אפילו תכשיט גמור [אחרונים]: (מד) דהפתי' עינים בעצמם הם משוי'. והוא הדין (לט) בגנן של כסף אף אם הוא עשוי להקשט בו, אם יש בו סכין, ולא אמרין דהסכין יתנה בטל לגבי הנדן שהוא של כסף, או בתי' עינים לגבי התיק, אלא אדרבה, הסכין והבתי' עינים הם עקר, (מ) דהא אין אומרים נעשה בתי' עינים לתיק, אלא נעשה תיק לבתי' עינים, והוא הדין וצ"ל לסכין. והנה כל זה מיר' לענין לשאת התיק של הפתי' עינים עם הפתי' עינים שכתבו על צנארו לתכשיט; ולשאת הפתי' עינים וקא על חטמו במקום שאין ערוב, בנתיב אסור בלאו הכי, דלקא ופלו מעליו ואתי לאתוי' ד' אמות³⁶¹ [ח"א]: (מה) בזה להחמיר. ודקא (מא) בשהוא מחבר וקבוע בראש התגור ועשוי כעין זענקה³⁶² [הוא (מג) כעין קרס או (מג) מה שאנו קורין שפראנצקע"ס] לחגור בו, דאז אמרין כיון שהתגורה מרבה בברזל של המפתח והם בתחיתה אחת, אף על פי שהברזל עשוי גס"פ ענין מפתח לנעל בו, בטל המפתח לגבי התגורה; אבל בשקובע ומחברו באמצע התגורה אסור, דאין המפתח בטל לגבי האזור, דאין ש"ף להאזור כלל. (מד) ועל כן אותן האנשים שמורין לעצמן תפר לשאת בשבת מחמת שתלוי המפתח בברזל הקבוע בתגורה, וכל שפג' כמה דתלוי רק בקשר של קמא, הוא טעות, דאין תפר אלא אם המפתח גופא עשוי מתחתלו כעין זענקה"ל ודקא, דאז בטל לגבי התגורה. ואם המפתח (מה) הוא של כסף והוא קבוע בתגורה באמצע, אף דכזה אינו גוף אחד עם התגורה, מכל מקום יש מתירין מצד שהוא תכשיט, ויש אומרים, וכנ"ל בסעיף יא, ולשאת את המורה שעות ואוהר, זייגער³⁶³ בבגדיו חוץ לערוב, (מו) אסור לכלי עלמא³⁶⁴, שאין ש"ף על זה שם תכשיט כיון שאינו דרך מלבוש, (מז) והמוציאו לרשות הרבים חזב חטאת: ונאפלו אם הוא מחבר לרביד הנזקב שנשוא על צנארו שהוא תכשיט, גס"פ (מח) אסור גמור הוא³⁶⁵, דהמורה שעות יש לו חשיבות בפני עצמו ואינו בטל לגבי רביד: **יב** (מו) במחט התחובה וכו'. כל אלו הם שנותנים בגי' האמנות לסימן מאיזו אמנות הם³⁶⁶ בצאתם לשוק כדי שיהיו: (מז) ואם יצא פטור.

דאין דרך הוצאה בכך אלא בידו, (מט) דאפילו אמן, וקא בשהוא רוצה להכריז על עצמו שהוא אמן או מוציא בכך, אבל לא בשאר פעמים. והא דפסק המחבר לעיל בסעיף ח בדעה ראשונה דבמחט נקובה התחובה לו כבגדו חזב אפילו כל אדם, (נ) שם מיר' שכתובה בפגד במקום שדרך לחתכו בו בחל לפקקים, וכאן מיר' שכתובה במקום שאין דרך הוצאתו לגמרי בכך, רק לאפן בשרוצה להראות שהוא אמן, לכן לא מקרי דרך הוצאה אפילו אמן, כרבי מאיר דסבירא ליה הכי בגמרא. ובבבאיר הנ"ל לעיל בסיומן רב בסופו פסק דהלכה כרבי יהודה דאמן חזב, וצ"ל בספר חמדר"משה שהוא מצדד דגם דעת הר"ף והרא"ש משין בזה³⁶⁷: **יג** (מח) לא יצא הזב וכו'. ודרך (מא) הוצאה הוא לאיש זה בחל³⁶⁸; ואף על פי כן לא מקרי זה פשם מלבוש, דהוא עשוי רק להצילו מטנוף, וכל אצולו מטנוף משוי' הוא, אם לא שהוא מלבוש גמור, ויבדלקמן בסעיף יד: (מט) בקיסם. והוא הדין (נ) אם קושר מטלית בפתיחה של פוכע כדי

שער הצניח

וכמו שכתבתי בבאר הלכה: (לט) מגן אברהם בשם השפ"א פ"ק: (מ) בית יוסף: (מא) מגן אברהם וט"ז וש"א: (מג) פרי מגדים: (מג) מחצית השקל: (מד) ט"ז ופשוט: (מה) ואם הוא של ברזל ותלוי בשלשלת של כסף באיזה קרס בסופו, דעת ה"ח דהמתירין מתירין גם בזה, דהכסף תכשיט והמפתח בטל לגביהו, והחוספתי שבת חולק עליו ואמר, דכיון דהמפתח הוא תשמיש בפני עצמו וגם אין אף אחד עם השלשלת, אינו בטל לגבה: (מו) חיי"א: (מז) זכור תורת משה: (מח) עין בבאר הלכה: (מט) וי"י: (נ) מגן אברהם: (נא) אגרא. ולחנ"מ ב"ם דפסק במלאכה שאין צריכה לניסא דחזב, גם בזה חזב, וכן פסק בחבורו: (נב) באר היטב בשם שלטי גבורים:

תרגום: 1 באורו במשנה בריכה סעיף קטן מה. 2 אבזם, כפתור. 3 שיעור.

הלכות שבת סימן שא

158 באר הגולה

זהא סגור עשוי בעין (ג) מלבוש. *אכל אם קושטתו כדי (נא) שלא יכאב לה (ד) הדם ולא תצטרע, מותר לצאת בו: יד ידבר שהוא דרך מלבוש, אפילו (נב) אם אינו לובשו אלא משום אצול טנוף, מותר לצאת בו בשבת. הגה וכן מותר ללבוש בגד מפני הגשמים או כובע על ראשו, אבל אסור לאשה לתת (נג) בגד על (טו) צעיפה מפני הגשמים, (נד) דאין זה דרך (נה) מלבוש (הנחת מייבום): טו ואין הקטע יוצא בקב שלו, דהינו שעושה כמין דפוס של רגל וחוקק בו מעט לשום ראש שוקר בתוכו, ויאינו עושה זה להלף בו, שעל-כל-פנים צריך הוא למקלו, אלא פננתו כדי שלא יראה חסר רגל אלא נכה רגל, (נו) בין דאינו צריך הלכו אסור: טז קטע שאינו יכול לילף כלל על שוקיו אלא יושב על כסא, וכשנעקר ממקומו נסמך על ידיו ועל שוקיו ונדחה לקניו, ועושה סמוכות של עור או עץ לראשי שוקיו או רגליו התלויות, וכשהוא נשען על ידיו ועוקר עצמו נשען גם על רגליו קצת, אין יוצאים בהם בשבת, דאין דתלויות ולא מנחי אחרעא, ומנין דמשחלפי, אבל בכסא (נז) וספסלים הקטנים שבידיו מותר לצאת. *קטע בשתי רגליו ומחלף על שוקיו ועל ארבעותיו ועושה סמוכות של עור לשוקיו, (נח) יוצא בהם בשבת: הגה וכן מותר לצאת במנעל (נט) של עץ *שהרגל נכנס בו, וליכא למחשש שפיל (רי ירוח חיה), (ס) וכן בפנטני"ש דמשפילי במהרה ומפיל (רשב"א סימן תר"ח), (טז) (סא) ויש מחמירים ואוקרים (אגור). ולא ילף אדם יחף בשבת (סב) במקום שאין דרך לילף

באר היטב

אכל אם כוסה גם הגוף הר דרך מלבוש, ע"ש. ומ"א כתב דאם כוננה שלא יצטרע אוקה גשמים שרי בכל ענין, וכן דעת ש"ת עבודת הגדול סימן פ, ע"ש: (טז) ויש

משנה פריה

לקחת בו ענין, אסור: (ג) מלבוש. מלפניה וטלצחניה (נג) בעין מכנסים בלא שוליים, דכיון דדרך מלבוש הוא מותר בכל גוויי³⁹, וכדלקמן בסעיף יד, אבל פשהיא לפניה לכה, או שהיא מאחריה פלכד וקושטתו בראשית לפניה, כפי היא פונא לא מקרי מלבוש ואסור: (נא) שלא יכאב, הנינו, (נד) שלא יפל על בשרה ויתבשר עליה ונמצא מצערה⁴⁰, ולכך מותר, דכיון שכוננה בשביל צער, אפילו נצלת על-ידיה מטנוף אסור, דרך מלבוש הוא⁴¹, (נה) כשאר מלבושים שהם עשויים להגנת הגוף, ומותר: יד (נב) אם אינו לובשו וכו', רוצה לומר, שלובשו מלמעלה על בגדיו כדי שלא ינפסו, אף-על-פי-כן מותר⁴², ומה שסיים אחר-כך בנ"ה: בגד מפני הגשמים או כובע וכו', הנינו גם-כן אפילו שמוסרי ללבוש בגד מלמעלה לבגדיו רק מפני הגשמים⁴³, ובלתי זה לא הנה הולף בו, כגון שהוא בגד עב וגם מאד בשיק, וכן כובע הנינו שלובש מלמעלה כובע גדולה על כובע⁴⁴ כדי שלא יטפן, אף-על-פי-כן שרי, בין שהוא דרך מלבוש וכו' בסוף סימן שא וכו' ש"א: (ג) בגד על צעיפה. הנינו אם אינו דרך מלבוש, (נו) רק שפנח על ראשה לכה כמו פתחיכת בגד פשתן קטנה, אבל אם מתעטפת בו (ס) גם קצת מגופה, כרי דרך מלבוש⁴⁵ ושרי אף שהוא לאצול טנוף, כמו שכתוב לעיל, ואפילו אם הוא בגד גרוש בשיק, וכדלקמן בסעיף כא, ושרי אף לצטרוח, בין דלענין חזי, חשיב גם לצטרוח מלבוש: (נד) דאין זה וכו', ואם (נז) פננתה שלא יצטרע אותה הגשמים, שרי בכל ענין אף שמפילא בצלח על-ידיה מטנוף בגדיה, ובלכד שחשקנה נפה: (נה) מלבוש. ועל-פן אסור לאיש לכסות הכובע בפאטשיל"ע [ח"א]: טו (נו) בין דאינו וכו', הנינו, (נט) דעל-פן חשיבין דלקא משחלפי מרגל ואתי לאתניי ד' אמות: טז (נז) וספסלים הקטנים שבידיו, הנינו שנשען עליהם בעת שדחת לקניו ושרי, (ס) דהיא דומקא דחור עם מקל בסעיף יז: (נח) יוצא בהם בשבת. דלא שייך כאן דלקא משחלפי: (נט) של עץ, הנינו, אף-על-גב שאין בו עור כלל, אפילו הכי מקרי מנעל. ועין בבבארי הגר"א ובפריימגרים שהקשו מהא דלקמן סימן תריד קע"ה ב, דמשמע דדוקא במחפה עור מלמעלה, אבל של עץ לכה לא חשיב מנעל. ועין שם בבבארי הגר"א מה שמתין בזה לישב דעת השולחן-ערוך לחלק בין שבת ליום-הכפורים, אבל מכל מקום לדינא מושמע דמצינו דהקדמין, דשל עץ לכה לא חשיב מנעל אף לענין שבת: (ס) וכן בפנטני"ש. הנינו מה שקורין בלשוננו פאנטאפיי"ל, דאף-על-גב דמשחלפי במהרה ומפילא [הנינו על-ידי חליצה בידים ובלא התרת קשר], מכל מקום כיון (סא) דמחפה עור היא מהרה קצת, ולא חשיבין דלקא ופלו ואתי לאתניי: (סא) ויש מחמירים. הנינו (סב) בפנטני"ש, ומשמע דלקא משחלפי⁴⁶, וטע"ז לקמן בסעיף מ כתב דלא חשיבין לזה, (סג) דהא אין דרך לילף יתף ברשות-הרבים, והתוספת-שבת ספקשק קצת בדבריו, עין שם. ונראה דבמקום רשע בודאי אין לתקל, אף לכלי עלמא אם שבת ונצא בהן לרשות-הרבים (סד) אין צריך להסירן, אלא מהלף בהן עד שפגיע לביתו, (סה) וכן הדין בכל הני שאסורין משום דאתי לאתניי: (סב) במקום שאין דרך וכו', ובדבריי-משה משמע (סז) דאפילו במקום שדרכם לילף יתף בחל, בשבת ילבוש מנעלים

שער העצור

תרגום: 1 משפחת. 2 ועלי בית.

(נ) הגהת מיומי: (נז) מנא-אברהם בשם התוספות: (נה) אחרונים: (נו) מנא-אברהם ותוספת-שבת, ועין לקפה: (מ) הנה מנא-אברהם ותוספת-שבת נזכר סתם דעטוף סג, ומשמע דהנחה בעלמא אסור, אבל עטוף אף ראשה בלכד גם-כן שרי, אף בפריימגרים משמע דכוננה המנא-אברהם שיהיה עטוף גם-כן קצת מפיפה, ואפשר דהנחתו להשליח דעת הפנא-אברהם עם הש"י. ובתנאי-אדם ראינו, שיהיה קטשף גם רב גופה, ולא יצטחי כונן לו, גם בבית-יוסף לא משמע כן: (מ) מנא-אברהם: (נז) הגר"א ותוספת-שבת, ולא כיש מי שרוצה לומר דהני מוש"י: (ס) הרא"ש: (סא) מגדאברהם: (סב) כן משמע בדבריי משה: (סג) ובמקום שדרך אינה אנשים לילף יתף, משמע בפריימגרים ובתוספת-שבת וגם הש"י מודה דלמשכחמדין יש להסיר: (סד) מנא-אברהם, והטעם משום כבוד הקדושות [תו"ש]: (סה) אליה רבה: (סז) מנא-אברהם:

הלכות שבת סימן שא

ביאורים ומוספים

מאידך, בשו"ת שבת הלוי (ח"ט סי' ס"ה) כתב שאסור לצאת בקטטר, שלא הותר לצאת עם דבר המציל מצער הגוף אלא בשנשאו דרך מלבוש. בגן בסניר שקושרת לגופה. אולם נשיאת הקטטר אינה דרך מלבוש. והוסיף (שם) שמי"מ יש ללמוד זכות על היצאים בקטטר למקום שאינו רשות הרבים מדאורייתא, שאפשר שאין זה נחשב דרך הרצאה, וממילא אין כאן אלא תרי דרבנן, ויש לומר שלא גזרו באופן זה במקום חולה וצער וכבוד הכירות. וראה מה שכתבנו להלן (סי' עא).

[משנ"ב סי' נב]

אף-על-פי-כן (מ"ד 48) וכו', דק מפני הגשמים (44) וכו', על כ"כ ע"ו (42) ובדרך מלבוש, אף כשאין לו כל צורך בלבישה ואפילו לא להציל מטינוף, כתב בשו"ת אגרות משה (ארי"ח ח"א סי' קט) שמותר לצאת, שהרי צורך הצלת טינוף אינו נחשב צורך המתיר לצאת לרשות הרבים, ואם כן בודאי שאין הברל בין אם יש צורך כזה, ובין אם אין לו צורך כלל.

(43) ולצאת במעיל גשם העשוי מניילון דק כשכל מטרתו רק להגן על בגדיו שלא ירטבו מהגשם ואינו מחמם את הגוף כלל, דעת הגרש"ז אויערבך (שש"כ פ"ח הע' מו) שגם זה נקרא דרך מלבוש, ומותר לצאת עמו. ולפי מה שכתב בשו"ת אגרות משה (המובא בהערה הכאה), כתב בשו"ת אז נברר (ח"א סי' עא) שאסור לצאת עמו, כיון שאין בלבישתו שום תוספת מלבוש לגוף.

(44) ולצאת עם כיסוי ניילון על הכובע מפני הגשמים, דעת החו"א (קריינא דאגרות ח"א סי' קכ"ג, דינים והנהגות פי"ד אות יג) שאסור, וכן כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"ג סי' ב) ובשו"ת אור לציון (ח"ב פכ"ג תשובה ג), שאין הכיסוי נחשב דרך מלבוש, וממילא אסור לצאת עמו לצורך הצלת טינוף הכובע, וכן דעת הגר"י קרליץ (חוט שני ח"ד פ"ח סי' יג), ובשו"ת מנחת יצחק (שם) הוסיף, שאם לובש את הכיסוי כדי שהסבב לא ירטב לגמרי ויחדרו מי הגשמים לראשו, נחשבת לכישה זו כצורך ממינת צער הגוף ומותרת, כמבואר בשו"ע (סי' ג).

ובשו"ת אגרות משה (ארי"ח ח"א סי' קח-ק) כתב שאסור לצאת עם כיסוי הכובע, אך מנעם אחר, שלדעתו אין נחשב דרך מלבוש אלא דבר שמוסיף כיסוי והגנה לגוף, ואילו ציפוי הכובע אינו מגן על הגוף יותר מהכובע עצמו. והדחתו לצאת בכובע על גבי כובע, כתב שם שהוא כשהכובע העליון גדול יותר מהתחתון (כלשון המשניב) שאז יש בלבישת הכובע הנוסף תוספת כיסוי לראש.

מאידך, דעת הגרש"ז אויערבך (שש"כ פ"ח הע' מו ומז) שבמקומות שאין מקפידים להסיר את הכיסוי מיד כשפוסק הגשם, מותר לצאת עמו, שכן שעשוי הוא במידת הכובע ומחודק אליו היטב, בטל הוא לכובע ונחשב דרך מלבוש נאך אם הגלים להסירו מיד כשפוסק הגשם, אין לצאת עמו לרשות הרבים גמורה. ובענין זה כתב בשו"ת שבת הלוי (ח"א סי' סא אות ג) להתיר, שכיון שעשוי הכיסוי כצורת הכובע ומתלבש עליו מכל צד, נחשב הוא דרך מלבוש, אלא שהוסיף (ח"ד סי' נא אות ג), שבמקום רשות הרבים גמורה יש להחמיר שלא לצאת בו, שמא יסירו כשיפסקו הגשמים. וכן כתב בשו"ת הר צבי (ט"ל הרים מוציא עמ' רצו) להתיר מהטעמים הנ"ל.

ולצאת בערדליים, כתב בשו"ת בית שלמה (סקאלה, ארי"ח סי' לט) שמותר, וכן כתב הדעת תורה (סי' יד). ובשו"ת יד יצחק (ח"ב סי' קעו אות ב) כתב שאין לגזור ביד המקילים כזה, לפי שיש להם על מה לסמוך, אך הוסיף שאם הערדליים אינן מהדוקות לנעלו היטב, יש לאסור לצאת בהן, שמא יפלו מעל נעליו ויבא לטלטלן.

מאידך, בשו"ת אגרות משה (שם סי' קח) כתב, שמותר לצאת רק בערדליים שעשויות גם לחמם את הגוף, או כשלושן כדי שלא יחדרו מי הגשמים להגליו ויצערוהו (וכשיטתו לעיל), שאין דבר נחשב דרך מלבוש אלא כשמוסיף כיסוי או שמירה לגופו. וכן דעת הגר"י קרליץ (חוט שני ח"ד פ"ח סי' ק).

המשך במילואים עמוד 27

[משנ"ב סי' נ]

דבין דהר"ף מלבוש הוא מתר פכל ג' (39).

(39) ולכן מי שאינו שולט בנקביו ונצרך ללבוש שיטול, דעת הגר"י קרליץ (חוט שני ח"ד פ"ח סי' ח) שכיון שהטיטול סובב את גופו, נחשב הוא דרך מלבוש, ומותר לצאת עמו לרשות הרבים אפילו כשלושן רק לאצולו מטינוף. וכן סיגרים שדרך הנשים ללבושם בעת עבודתן במטבח וכדו', דעתו (שם) שאפילו שאין לובשות אותם אלא מלפנים, מ"מ כך היא דרך לכישתם, ולכן נחשבים הם מלבוש ומותרות לצאת עימם אף כשלושן אותם רק לאצולו מטינוף.

[משנ"ב סי' נא]

ויתביש עליה ונמצא מצערה (40) וכו', גס"פ, דרך מלבוש הוא (41).

(40) ובסוף ימי ראייתה כשדמה מועט ביותר, וכבר אין לה צער הגוף אם יבוא הדם על בשרה, אלא שמי"מ יש לה צער שמוא יטנפו בגדיה, כתב בשו"ת אגרות משה (יו"ד ח"ג סי' מז סי' ג) שאסורה לצאת עם מין וכדו', שרק הגנה מפני צער הגוף שלא יכאב לה מחשיבה את המון כמלבוש, כשם ששאר המלבושים עשויים להגנה הגוף, אך צער אחר שאינו הגנה הגוף, אינו מחשיב את המון כמלבוש. וכן דעת הגר"י קרליץ (חוט שני ח"ד פ"ח סי' ח) שכל ששמה את המון לא מחמת צער ממש, אלא שמצטערת (בהרגשתה) מחמת טינוף גופה או בגדיה, אסורה לצאת עמו. והוסיף (שם), שאם תופרת או מצמידה את המון לבגד התחתון, מתבטל הוא לבגד, ומותרת לצאת עמו אפילו אם אין לה צער הגוף, ולכן מותרת לצאת עם הפדים המצויים היום שנצמדים לבגדה.

מאידך, דעת הגרש"ז אויערבך (שש"כ פ"ח הע' מג) שכשם שדבר הבא להציל את הגוף מצער נחשב מלבוש, כך נחשב מלבוש דבר הבא להציל את הגוף מטינוף, ולכן מותרת לקשור סינר או לתת מין כדי לשמור על נקיון גופה. (וכזה שמשמע מלשון השרע שאין היתר אלא במקום צער הגוף, צריך לומר שבדרך כלל אם אין צער הגוף, אין רגילות להקפיד על מעט הרטיבות שעל הגוף).

ולענין לצאת לרשות הרבים ב"מך דחוק, כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"ד סי' כח אות ט וח"ה סי' לו) שאסור, וכן דעת הגר"י קרליץ (חוט שני שם). ובשו"ת אגרות משה (ארי"ח ח"ג סי' מז) כתב, שבעיקר הדין מותר לצאת כזה, אך כיון שלא מצינו בפירוש להתיר, ראוי להחמיר. ובשו"ת שבת הלוי (ח"ג סי' ס), וכן בשיעורי שבת הלוי (נדה) עמ' רעה) כתב, שאין לצאת ב"מך דחוק לרשות הרבים או לכרמלית, אך לחצר שאינה מעורבת אפשר שאין צריך להחמיר, וכן כתב בשו"ת חשב האופר (ח"ב סי' קב), אלא שהוסיף שאם מעט מן המון יצא מחוץ לגופה אסורה לצאת גם לחצר שאינה מעורבת.

מאידך, דעת הגרש"ז אויערבך (שש"כ פ"ח הע' כו ובח"ג שם) שכיון שלא מצאנו שגדולי הדורות הזהירו על כך, ובפרט שלדעת החוות דעת (יו"ד סי' קפד) פעמים שצריכה 'מוך דחוק' ב' או ג' ימים, וגם לא נזכר שיש היתר מיוחד לתת 'מוך דחוק' בשבת אף בבית (לדעה המובאת בשו"ע לקמן (סי' שג סי"ח) שכל שאסור לצאת בו דרך מלבוש לרשות הרבים אסור ללכת בו אף בבית), צריך לומר שהואיל והוצאה זו היא רק מדרבנן, וכך היא דרכן של נשים כשרות שצריכות ל"מוך דחוק' בכל הודש כדי להיות מותרות לבעליהן, נחשב ה"מוך דחוק' כאחד מבגדיה (וכשם שיש מקילים בשעת יד שנחשב מלבוש כיון שהכל צריכים לו לדעת מה השעת).

(41) והנצרך למכשיר קטטר, דעת הגר"י קרליץ (חוט שני ח"ד פ"ח סי' ס"ק כב) שמותר לצאת עמו לרשות הרבים, שכיון שמצילו מהצער שעלול להגרם לו, נחשב הדבר כמלבוש, ומותר. וכן דעת הגרש"ז אויערבך (שולחן שלמה רפואה ח"ב עמ' קמא) שמותר לצאת עמו, כיון שמגן הוא על הגוף מפני זיהום. [הוסיף, שיש לרדק את השקית ממי הרגלים כדי שלא יבא להציאם, אף שהוצאתם הינה מלאכה שאינה צריכה לגופו].

הלכות שבת סימן שא

ביאורים ומוספים

המקל לחיגר כמנעל כך יחשב הוא כמנעל לנסמך עליו מעט, שהרי כל אחד מהם משתמש בו באופן אחר.

52 ולצאת עם מכשיר שמייעה הנישא על הגוף או בכיס, כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"א סי' לו) שאם אפשר לו לצאת בלעדיו, הרי הוא משוייך ריש בכך איסור תורה, אבל אם אינו יכול בלעדיו [מחמת תחושת הפחד שאינו שומע כלום וכדו'] והמכשיר מחזק לגופו באופן שאינו יכול ליפול, מותר לצאת עמו. והוסיף, שצריך דקדוק גדול בזה לדעת אם באמת אינו יכול ללכת בלא המכשיר, ומטעם זה כתב (ח"ב סי' קיג) שלמעשה יש להחמיר בזה וכדעת הגר"פ פראנק שאין לדמות מכשיר שמייעה למקל, כיון שהמקל מסייע לעצם ההליכה כמו נעל, מה שאין כן במכשיר שמייעה שאינו מסייע לעצם ההליכה אלא רק מסיר את הפחד מנפילה. ולכשי עצם השימוש במכשיר זה בשבת, ראה מה שכתבנו לקמן (סי' שלח ס"ק ד). ולצאת במכשיר המורכב על ידיה המשקפיים, צידד שם (ח"ב סי' קיב) שיש להתיר אף אם יכול ללכת בלעדיו, כיון שהמכשיר נחשב חלק מהמשקפיים, וכיון שמותר לצאת עם המשקפיים [כמו שכתבנו לעיל (סי' מד)] מותר גם לצאת עם המכשיר הנטפל להם [וכן כתב שם בשם הגר"פ פרנק והגאון מפוניבז].

מאידך, דעת הגרש"ז אויערבך (ששי"כ פליד הערות קח ו-קי), שלא מסתבר שמכשיר הנמצא על המשקפיים יתבטל אלהים, הן מחמת שהחוט והאחזניה היוצאים ממנו אינם חלק מהמשקפיים, והן מחמת שהמכשיר חשוב יותר מהמשקפיים עצמם. והוסיף (שם), ובשו"ת מנחת שלמה ח"א סי' ט בהערה וח"ב סי' יח), שמכל מקום יש להתיר לצאת אפילו במכשיר הנישא על הגוף ואפילו כשיכול ללכת בלעדיו, כיון שיש להחשיב את מכשיר השמייעה כקמיע המרפא את הגוף, שפסק השו"ע להלן (סכ"ד) שמותר לצאת בו, אולם בסוף דבריו הסתפק בזה. עוד כתב (שו"ת מנחת שלמה ח"א שם), שלמי שאינו שומע כלל יש להתיר לצאת במכשיר כזה משום שמכשיר השמייעה נחשב כאותו של החרש, וכשם שהמקל נחשב לחיגר כרגלו [וראה מה שכתבנו לעיל בשם שו"ת מנחת יצחק].

53 ומי שיכול ללכת בלא מקל, אך כשעולה במדרגות או שהולך במדרון נוקק למקל, דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני ח"ד פ"ח ס"ק ט) שמדברי המשגיב הללו יש ללמוד שאסור לו לצאת במקל, שהרי אין הוא נחשב 'אינו יכול ללכת כלל'. והגרש"ז אויערבך (ששי"כ פ"ח הע' נט) הסתפק במי שזקק למקל רק במקומות מיוחדים כמדרגות וכדו', ויודע שברצונו יהיה עליו לעבור באותם מקומות, אם יכול לצאת עם מקל, וראה מה שכתבנו לעיל (ס"ק סג).

54 ואף מי שיסל ללכת ברגליו ללא עזרת מקל, אלא שמבחינה רפואית יזיק לו הדבר, דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני שם) שנחשב כמי שאינו יכול ללכת בלא מקל כלל, ומותר לו לצאת במקל.

ואף מי שמותר לו לצאת במקל, אלא שעתה יוצא לרשות הרבים כשהוא נשען נסמך על אדם אחר, דעת הגר"נ קרליץ (שם) שכל זמן שנסמך על אותו אדם, אסור לו לצאת עם המקל.

[משנ"ב ס"ק סח]

אסור לו לצאת⁽⁵²⁾ וכו', דעצם הליכתו אפשר לו לילך בלי מקל⁽⁵⁶⁾. ולענין סומא ההולך עם כלב נחיה, דעת הגרש"ז אויערבך (ששי"כ פ"ח הע' טב) שאף על פי שבעלי חיים נחשבים מוקצה בשבת [במכאור בשו"ע לקמן (סי' שח ס"א) ובמשנ"ב שם (ס"ק קנא)], מ"מ כלב נחיה מותר בטלטול כיון שהוא מיוחד ועומד לכך, אלא שהסתפק אם השרשרת שבה אוזחו הסומא את הכלב, המיועדת לשמש את הסומא, נחשבת כמשוייך או לא. [וראה שו"ת אגרות משה (א"ח ח"א סי' מד) שמותר המשך בעמוד הבא

[משנ"ב ס"ק סב]

משום ענין שפ"ת⁽⁴⁷⁾ וכו', מ"ת צניעות הוא שלא לילך יחף⁽⁴⁸⁾.

47 ומי שיש לו צער כשלוש את נעליו, כתב הכף החיים (סי' צט) שלדברי הב"ח אין צורך לנעלן, שהרי אדרבה בזה מבטל מעצמו עונש שבת, אך לטעמו של הדרכי משה יתכן שצריך לנעלן, כדי שיוזכר שהיום שבת.

48 וראה לעיל (סי' ב ס"ק יד) שהבאנו עוד טעמים בזה.

[משנ"ב ס"ק סג]

דכיון דאינו יכול לילך קלל בלא מקל⁽⁴⁹⁾, הרי זה קמנעל דידה⁽⁵⁰⁾.

49 ואף מי שיכול ללכת ללא עזרת המקל מרחקים קצרים, ועכשיו חפץ ללכת למרחק גדול ואינו מסוגל לעשות כן בלא המקל, כתב בשו"ת אגרות משה (א"ח ח"ד סי' צ) שיכול לצאת עמו לרשות הרבים, שלא אסור לצאת עם מקל וכדו', אלא כשיכול ללכת את אותה הליכה שבשביילה יוצא בלא עזרת המקל. וראה מה שכתבנו להלן (ס"ק סד).

50 ומי שיכול ללכת בקביים ועכשיו יוצא לרשות הרבים עם מקל, כתב בשו"ת אגרות משה (שם) שדינו כמו שאינו יכול ללכת כלל, ומותר לצאת עם המקל, כיון שסוף סוף אינו יכול ללכת בלא המקל או הקביים, וממילא משמש לו המקל עכשיו כמנעל.

ומטעם זה הוסיף (שם), שמותר לו [למי שזקק לקביים או למקל, וקל וחומר למי שאינו יכול ללכת כלל] גם לצאת לרשות הרבים בכסא גלגלים, שכיון שאינו מסוגל ללכת ללא הקביים או המקל, נחשב גם הכיסא כמנעל שלו. וכן כתב בשו"ת אור לציון (ח"ב פכ"ג תשובה ד), מאידך, בשו"ת הר צבי (ח"א סי' קע) תמה שאין הגדרון דומה לראיה, שהרי חיגר שהולך במקל, הולך הוא בעצמו על ידי המקל, ולכן יש להחשיב את המקל כנעל שלו, מה שאין כן בבנה הדורש בכיסא הגלגלים, שאינו הולך בעצמו על ידי הכיסא, אלא שמוזיז את עצמו ממקום למקום בלא הליכה, ואם כן מדרע להחשיב את הכיסא כנעליו. ובשו"ת רב פעלים (ח"א א"ח סי' כח) ובשו"ת מנחת יצחק (ח"ב סי' קיד) כתבו, שלכאורה יש לדון שכיסא הגלגלים נטפל לגופו של הנכה. ומסיק בשו"ת רב פעלים (שם) שמכל מקום אין להתיר לצאת בכיסא כזה אלא במקום שאינו רשות הרבים גמורה, רק לצורך מצוה או למי שהרבים צריכים לו. ובשו"ת מנחת יצחק (שם ס"ק י) כתב, שיש להסתפק אם אכן הכיסא נטפל לגוף, ומסיק שברשות הרבים גמורה אין לנכה להוביל את כיסא הגלגלים בעצמו, אלא יבקש מנכר שיעשה כן יחד עמו, ורק לצורך מצוה, ורק באופן שיכולים גם הנכרי וגם הנכה להוביל את הכיסא כל אחד בעצמו, שבאופן זה אין כאן צד איסור תורה שנחשב הדבר כשנים שש"אחד, וכן דעת הגרש"ז אויערבך (ששי"כ פליד הע' קא).

[וליהודי אחר דאי שאסור להוביל את הנכה בכיסא הגלגלים שלו, כשם שאסור מדרבנן לשאת כל אדם ברשות הרבים (ראה לקמן סי' שח ס"ק קנד), ובאדם שאינו מסוגל ללכת יש מקום לומר שאף יהיה איסור תורה בנשיאתו, כיון שלא שייך אצלו ההיתר של 'חי נושא את עצמו'].

[משנ"ב ס"ק סד]

אבל אם אפשר וכו'⁽⁵¹⁾ וכו', דהוי המקל אצלו כמשויי⁽⁵²⁾ וכו', דאי אפשר לו לילך קלל בלי מקל⁽⁵³⁾, מתקרא⁽⁵⁴⁾.

51 ומה שאין אומרים שכיון שלחיגר נחשב המקל כמנעל, יחשב המקל כמנעל גם למי שרק נסמך עליו מעט, וכשם שבש"ק יריעה וחמילה⁽⁵⁵⁾ שהינם לכוש רועים, נפסק בשו"ע להלן (סכ"א) ובמשנ"ב (ס"ק עב) שמחמת כן נחשבים לבוש גם לכל אדם, ביאר הגר"ש אלישיב (קובץ תשובות ח"א סי' נא) שכיון שאופן שימוש של החיגר במקל שונה מאופן שימוש של מי שרק נסמך עליו מעט, אין לומר שכיון שנחשב

פ פֶּאֶר הַגּוֹלָה

זרף. ולא יצא אדם בשבת כמו שהוא יוצא בהל בלתי דבר אחר שיזכר על-ידו שהוא שבת ולא יבוא לחללו (סו' בל' כו)
 יז לחמר *שאינו יכול לילף (ג) בלא מקל, מותר לילף בו אפילו אינו קשור בו; (סו' כד) *אכל
 אם אפשר לו לילף זולתו, (סו' ו) ואינו נוטלו אלא (י) [מן] להחזיק עצמו, (סו' אסור) (החלה) שעמד
 מקליו (סו' דינו בחדר) (רוקח): יח סכומא (סו' אסור לו לצאת (יח) [מן] במקל: יט מי שהוא אסור
 (ט) יבבליים (פרוש. כעין טבעות גדולים שסוגרים בהם הרגלים) ברגליו, ימתר לצאת בהם: כ (ע) אין יוצאים
 ספאנקטמין, "והוא כמין חמור שעושים חליצנים ונראה ברוכב עליו, והוא נושא וְהוּלֵף בְּרַגְלֵיו,
 כִּי לֹא בְּקִשְׁרִים, וְהֵם עֲצִים גְּבוּהִים שֵׁשׁ בָּהֶם מוֹשֵׁב לִפְנֵי הַרְגֵל וְהוֹלְכִים בָּהֶם בְּשֵׁיט, כִּי לֹא בְּפִרְמִי,
 וְהֵם כְּמִין עֹרֹת פְּרָעוֹף שְׁנוּתִימִים עַל הַפָּנִים לְהַפְחִיד הַתִּינוּקוֹת: כא אין יוצאים (עא) בתבה וקפה
 הנותן שם ק' חספתא, בחבטה הר"ף וקראש

פֶּאָר הַיִּטֵּב

מחמירים. ואם שכח ונצא בקום, אין צריך להסנין. וישו מחיר בכל ענין: (יו) להסדוק. נ"ל דאם הולך במקום שיש חשש שיפול, בגוף ממחמת שררו גשמים והמקום משפע או בתוך על המים הנגזרים שמרין אייזל, מותר לצאת במקל. דבעיה לילך שם. ט"ז: (יט) במקל. מין שיהיה לילך בלא מקל. והקנים שפגענועם וקפס, אפרים לצאת במקלות כדי לילך דרך ישר. אבל אם הזקין כליף ש'י אפשר לילך וזלת המקל. ומתר לצאת

מִשְׁנֵה פְּרִיָּה

כְּרִי שִׁיזְכֹּר שֶׁהוּא שֶׁפֶת, וַיִּכְרַח אִתָּהּ דָּגָם וְשֶׁכָּזָה מִשּׁוֹם עֵנָה
שֶׁפֶתָּהּ⁽⁴⁷⁾. (סו) וְהִיא הָיְתָה דְּקִיּוֹם-טוֹב צָרִיף לְהַר בְּזָה, דְּעֵנָה שֶׁפֶת יוֹם-
טוֹב שְׂרִין. וְעַן סִימָן ב, דָּגָם כָּחַל מֵדַת צְנִיעוּת הוּא שְׁלֵא לִילָף
יִתְחַבֵּר⁽⁴⁸⁾: יד (סג) בְּלֹא מַקֵּל מִתָּר. דְּכִינּוֹן דָּאִינוּ וְכוּל לִילָף כָּלֵל בְּלֹא
מַקֵּל⁽⁴⁹⁾. (סח) תֵּר לֹחַ כְּמַנְעֵל לִידָה⁽⁵⁰⁾: (סד) אָבֵל אִם אֶפְשָׁר וְכוּ'⁽⁵¹⁾. וְכֵן
(סט) וְזֶן הַהוּלָץ בְּבִיתוֹ בְּלֹא מַקֵּל, וְכִשְׂרִיצָא לַחֲוִין נִשְׁעָן עַל מַקְלֹ
מִחֲמַת מִשּׁוֹת כַּחַד וְאִינוּ נֹטְלוּ אֱלָא לְהַחֲזִיק עֲצוּם, אֶרְעִילִי-
שְׁנוּפוֹ מִתְנַעֵנֵעַ אֲסוּר, דְּהָרִי הַמַּקֵּל אֲצִלוּ כְּמִשְׁוֹ⁽⁵²⁾, כִּינּוֹן דְּבִבִּיתוֹ הוּלָץ
בְּלִי מַקֵּל, אָבֵל אִם הוֹקִיץ כָּל-כֶּף דָּאִי אֶפְשָׁר לוֹ לִילָף כָּלֵל בְּלִי
מַקֵּל⁽⁵³⁾, מִתָּר⁽⁵⁴⁾: (סה) וְאִינוּ נֹטְלוּ וְכוּ'. וְכִשְׂאֲנָם הוּלָץ בְּמִקּוֹם שֶׁיֵּשׁ
חֲשֵׁשׁ שִׁיפֵל מִחֲבַת שְׁרִירוֹ גְּשָׁמִים וְהַמְקוֹם מִשְׁפָּע, אוֹ שְׁהוּלָץ

גס־פֿן לַצֵּאת בַּמִּקְל, דְּרַמִּי לַחֲגוּר [פֿון כְּתֹב הַשִּׁזְיוֹן]; וְאַלִּיָּהוּ רִבָּא כְּתִיבָא
שְׂאִין לְהַתִּיר בְּנֵה רַק בְּמִקְוֶם שֵׁשֶׁשׁ עִירֹב: (סו) אָסוּר. וְאַפְלוּ הוּא
הַפֿר לְשֵׂא תִכְשִׁיט בְּיָדוֹ. וְעַלִּיפֿן מֵה שְׁנֵהֶנּוּ הַחֲשׂוּבִים לַצֵּאת בְּמִקְוֶה
מִתֵּר אִם נוֹשֵׂא לְכַבּוֹד (עב) אוֹ שֵׁשֶׁשׁ בּוֹ צִנְרָה קֶצֶת, אָבֵל בְּלֵא צִנְרָה
אִם יָבִיל לִילָף בְּלִי מִקְל [בִּי בַסִּימָן חֲקִיב]: יִדָּח (סח) אָסוּר לוֹ לִילָף
בְּלִי מִקְל⁵⁶, וְאַיִנוּ נוֹטְלוֹ אֶלָּא לְיִשְׂרָאֵל פְּסִיעוּתִיו: יֵט (סט) וּבְכֵלִים
לְגַבִּי הַמִּדְרָג⁵⁷, שְׂהוּא לְבוּשׁ פֶּהוּ, (עו) וְלֹא חֲלִישְׁתָּן דְּלִמָּא נְפִיל מִרְגְּלֵי
וְלֹא יִפְלוּ: כ (ע) אִין יוֹצֵאִין בְּאַנְקֻשְׁמִין וְכוּ'. וּבְכֵל זֶה הַשֵּׁשׁ
הַקִּטְעֵה הַנּוֹזֵכַר לְעִיל, פִּטְוּר, (עט) מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הוֹצִיא כְּדֶרֶךְ הַמּוֹצִיאִין:

תרגום: 1 שרזבי מכנסים, 2 קרת.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones

הלכות שבת סימן שא

המשך מעמוד הקודם

[משנ"ב ס"ק מח]

דְּרָךְ הַצָּאָה הוּא לֵאמֹר זֶה בְּהֵלֶל⁽³⁸⁾.

(38) וְנִי שֶׁתִּחַבֵּר לוֹ הַרְפָּאִים לְצוּרֵךְ רְפוּאוֹתָיו מֵחֵט כִּדִּי שֶׁתִּהְיֶה מִחוּבֵרֵת בְּקִבְעֵינָהּ לְגוֹפּוֹ, וְלִמְחֹט זֶה מִחֲבָרִים לַעֲת הַצּוּרֵךְ מִכְשִׁיר הַמְזוּרֵק לוֹ מִיָּד פֶּעַם תִּרְפוּתוֹ, כֵּתֵב בְּשׂוּרֵת שֶׁבֶט הַלֵּוִי (חֵיט ס"י ז') שֶׁאִסּוּר לְצַאֵת בְּמִכְשִׁיר זֶה אֶפִּילוֹ לְכַרְמֵלִית, שֶׁכֶּשֶׁם שֶׁהוֹצֵאת הַכֵּיס עַל יְדֵי הַזֶּבֶב נִחְשָׁב לְדֶרֶךְ הַצָּאָה לֵיב, כֵּן יֵשׁ לְדוֹן שֶׁהוֹצֵאת הַמִּכְשִׁיר כִּשְׁחָא תִלְוִי עַל גּוֹפֵר נִחְשָׁבֵת דֶּרֶךְ הַצָּאָה לְחֻלָּה הַזֶּקֶק לוֹ. וְרֹאה מִה שֶׁכִּתְבְּנוּ לְחֹלֶן (ס"ק טט'). אֲמֻנָם לְצַאֵת רַק עִם הַמַּחֲט הַתְּחוּבָה כְּגוֹפֵר [לֵאמֹר הַמִּכְשִׁיר] כֵּתֵב שֵׁם שְׁמוּחָר, כִּיּוֹן שֶׁאֵין זֶה אֵלָּא טִלְטוּל שֶׁלֹּא בְּדֶרֶךְ [שֶׁהִרְיָ תְּחוּבָה הִיא בְּגוֹפֵר], וְגַם מִלֵּאכָה שֶׁאִינָה צְרִיכָה לְגוֹפֵר [שֶׁהִרְיָ אֵינוֹ צָרִיךְ לְמַחֲט בַּחוּץ כִּשְׁחָא לֵאמֹר הַמִּכְשִׁיר], וּבְכַרְמֵלִית שֶׁאִינָה טִלְטוּל בִּהּ אֵינוֹ אֵלָּא מִדְּרַבָּנָן, לֹא אִסּוּר דְּבָרִים שֶׁאִינָה מִחֲמַת גְּזֵרָה, [כֵּן דַּעַת הַגְּרָ"א שֶׁרַק דְּבָרִים הָאִסּוּרִים מִחֲמַת שְׁבֵת אִסּוּר בְּכַרְמֵלִית, וְלֹא דְּבָרִים הָאִסּוּרִים מִחֲמַת גְּזֵרָה].

דַּעַת הַגְּרָ"ז אוֹיַעֲרֵכֶךְ (שִׁשְׁכִּי פִּי"ח ה' קז) שֶׁמִּוֹתֵר לְצַאֵת בּוֹ, שֶׁאֵין סִבָּרָא לִזְמַר שֶׁבִּגְלַל שֶׁאִפְשָׁר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּתַכְשִׁיט גַּם בְּשִׁבְלֵי יָדֵיעַת הַשְּׁעָה יִשְׁתַּנֵּה דִּיעוֹ מִתַּכְשִׁיט רַגְלִי. [נֶאֱמַר זֶה דּוֹמָה לְמַפְתָּח הַעֲשׂוֹי מִכֶּסֶף שֶׁנִּחְלָקוּ בּוֹ הַפּוֹטְקִים, כִּיּוֹן שֶׁבְּשִׁעָה שֶׁמִּשְׁתַּמְשִׁים בּוֹ כִּמְפָתָח אֵין הוּא מִשְׁמַשׁ כְּתַכְשִׁיט, שֶׁהִרְיָ יֵשׁ לְחִסְרוֹ מַעֲלִיז כִּדִּי לְפָתוּחַ בּוֹ אֵת הַמַּנְעוּל, וְלִכֵּן יֵשׁ מְקוֹם לְדוֹנוֹ כְּמוֹשִׁי וְלֹא כְּתַכְשִׁיט, מִה שֶׁאֵין כֵּן בְּנֻדָּן זֶה].

[משנ"ב ס"ק מו]

שְׁנוֹתָיִם בְּגִי הָאֶמְנוֹת לְסִימָן מַעֲזִיז אֶמְנוֹת הֵם⁽³⁶⁾.

(36) וְרֹאה מִה שֶׁכִּתְבְּנוּ לְקַמֵּן (ס"י שג ס"ק טב) אֲדוּת סְמָלִים וְתִגִּים הַמְּרוּרִים עַל הַשְּׁתִּיכּוֹת נוֹשָׂאם לְקַבְּרָה מִסּוּיִמַת.

[משנ"ב ס"ק מז]

דָּגָם דַּעַת הַגְּרָ"ף וְהַגְּרָ"שׁ מִשִּׁין בְּנִי⁽³⁷⁾.

(37) וּבִבְיָחִיל לַעֲלִיל (ס"י רנב ס"ו ד"ה בִּידוֹ) כֵּתֵב, שֶׁגַּם הַמַּאֲרִירִי וְהַרְעִ"ב פֶּסֶקוֹ כַּדַּעַת רַבִּי יִהוּדָה.

הלכות שבת סימן שא

המשך מעמוד 158

[משנ"ב ס"ק נג]

אֶבֶל אִם מִתְעַשֶּׂפֶת בּוֹ גַּם קֶצֶת מְגוּפָה, הִרְיָ דְּרָךְ מִלְּבוֹשׁ⁽⁴⁵⁾.

רַק בְּזִמְנֵי יִרְדֵּית הַגֶּשֶׁם, יֵשׁ לְחֹשׁ שְׁמָא מִיד כְּשִׁיפֶסֶק הַגֶּשֶׁם תּוֹרִידוֹ מֵעַל רֹאשָׁה וְתִבּוֹא לְטִלְטוֹל.

דַּעַת הַגְּרָ"ז אוֹיַעֲרֵכֶךְ (שִׁשְׁכִּי פִּי"ח ה' מח), שֶׁבְּרִשּׁוֹת הַרְכִּים גְּמוּרָה יֵשׁ לְחַמְמִיר שֶׁלֹּא תִצָּא אִשָּׁה בְּכוֹבֶעַ נִיּוּלֹן כְּשִׁישׁ חֲשֵׁשׁ שְׁמָא חֲבוּא לְחִסְרוֹ כְּשִׁיפֶסֶק הַגֶּשֶׁם.

[משנ"ב ס"ק סא]

וְיֵשׁ מִתְקִינִים, הֵינּוּ בְּפִנְטֵינִי"שׁ, וְיִסְטָעִם דְּלָמָּא מִשְׁתַּלְיָ⁽⁴⁶⁾.

(46) וְלִמְעַשָּׂה, דַּעַת הַגְּרָ"ז קְרִלִיץ (חוט שְׁנֵי חֲדָד פִּי"ח ס"ק י) שֶׁנִּעְלִי בֵּית הַמְצוּיּוֹת הַיּוֹם שֶׁאֵין מִהוּדָקוֹת לְרַגְלֵי, יֵשׁ לְחַמְמִיר שֶׁלֹּא לְצַאֵת בָּהֶן, אֵלָּא שְׁמִי"מ אִם מִהוּדָקֵן עִם חוֹט גּוֹמֵי סָבִיב הַרְגֵּל, מוֹתֵר.

מֵאִידֵךְ, בְּשׂוּרֵת אֹרֵז לְצִיּוֹן (חֵיב כִּכֵּץ תְּשׁוּבָה ד') כֵּתֵב שֶׁמִּוֹתֵר לְצַאֵת בְּנִעְלֵי בֵּית, שְׂכִיּוֹן שֶׁהוּבָא בְּרַמִּי"א שְׁתֵּי דַּעוֹת בַּעֲנִין, וְכֵן יֵשׁ לְדוֹן שְׂכִיּוֹם אֵין לֵנוּ רִשּׁוֹת הַרְבִּים מִהַתּוֹרָה [מִכְמָה טַעְמִים], יֵשׁ לְחַשְׁבֵּיב מִחֻלָּקָת זֶה כִּסְפֵּק דְּרַבָּנָן. וּבְשׂוּרֵת אֹז נִדְּבָרוּ (חֵי"ה ס"י לה) כֵּתֵב, שְׂכִיּוֹן שֶׁהִי"ז מִיֶּקֶל בּוֹה, וְאִף הַתּוֹסֶפֶת שְׁבֵת [שֶׁחֻלֵּק עַל חִסְיוֹ] כֵּתֵב בְּסוֹף דְּבָרָיו שֶׁאִפְשָׁר שְׂכִיּוֹן הַזֶּה שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לִילֵךְ יָחַף, מִי שֶׁחֻלֵּק כֵּן בְּטִלָּה דַּעַתוֹ אֲצֵל כָּל אָדָם, אִם כֵּן בּוֹמְנֵינוּ שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לִילֵךְ יָחַפִּים בְּרִשּׁוֹת הַרְבִּים, יֵשׁ לְהַקֵּל כְּדִבְרֵי הַסִּיּוֹ.

וְנִעְלִים הַעֲשׂוּיּוֹת לֵאמֹר שְׂכִיּוֹם [נִעְלֵי סִירָה], אֹז נִעְלִים שְׂשֻׁרְכִיּוֹן אֵינָם קְשׁוּרִים, דַּעַת הַגְּרָ"ז קְרִלִיץ (שֵׁם) שְׂכִיּוֹן שֶׁמִּהוּדָקוֹת הֵיטֵב לְרַגְלֵי מוֹתֵר לְצַאֵת בָּהֶן.

וּבִבְיָאֹר דְּבָרֵי הַסִּיּוֹ הֵנִיל לְדַעוֹת הַחֻלָּקוֹת [רֹאה הַעֲרָה לַעֲלִיל] עַל הָאֲגוּרוֹת מִשָּׁה, רֹאה שְׂוִית מִשְׁנֵה הַלְסֵת חֵי"ב ס"י עב, וְשְׂוִית אֹז נִדְּבָרוּ חֵי"א ס"י עא.

וְאִשָּׁה [אִף נְשׂוּאָה הַחֻלָּכָה בְּכִסְיוֹ רֹאשׁ] הַרְצָה לְצַאֵת בְּכוֹבֶעַ נִיּוּלֹן עַל רֹאשָׁה בַּעַת הַגֶּשֶׁמִּים, כֵּתֵב בְּשׂוּרֵת מִנְחַת יִצְחָק (חֵי"ג ס"י כו אֹת ח) שֶׁמַּעֲיָקֵר הַדִּין מוֹתֵרֵת לְצַאֵת בּוֹ, הֵן מִחֲמַת שְׂמוֹנָה עַל הָרֹאשׁ בְּדֶרֶךְ עֵיטוּף וּמִכְסָּה אֵת הַמְקוּמוֹת הַגְּלִיחִים שֶׁבְּרֹאשׁ [וְכַפְשִׁטוֹת דַּעַת הַמַּגִּי"א הַמּוּבָא בְּשִׁעָה"צ (ס"ק נז)], וְהֵן מִחֲמַת שֶׁעַל יָדוֹ אֵין מִי הַגֶּשֶׁמִּים מִרְטִיבִים וּמַצְעִרִים אוֹתָהּ, וְכָל שְׂמוֹנָה עֶצֶר הַגּוֹף נִחְשָׁב דֶּרֶךְ מִלְּבִישׁ. אִךְ לִמְעַשָּׂה הַסְתַּפֵּק לְחַמְמִיר בּוֹה, שְׂכִיּוֹן שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לְלַכֵּת עִם כּוֹבֶעַ כּוֹה

הלכות שבת סימן שא

המשך מעמוד 166

בּוֹדָאִי, וְאִם כֵּן בְּמַצְבּוֹ כַּעַת אֵין לוֹ חֲפֵץ בְּחוֹטֵי הַצִּיצִית, וּמֵאִידֵךְ כִּיּוֹן שֶׁדַּעַתוֹ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם לְאַחַר שִׁינּוֹ הַבּוּד אֵין הֵם בְּטִלִּים לְכַדֵּי, [וְכַעַן זֶה כֵּתֵב בְּשׂוּרֵת מְשִׁיב דָּבָר חֵי"א ס"י ב].

דַּעַת הַגְּרָ"ז אוֹיַעֲרֵכֶךְ (שִׁשְׁכִּי פִּי"ח ה' קמח) שֶׁאִפְשָׁר שֶׁאִף הַשְּׂוִיעַ סוֹבֵר כְּדִבְרֵי הַחֻזְיָא, וְמִה שֶׁפֶּסֶק שֶׁבִּנְרֵי שִׁישׁ סִפֵּק בְּחִיּוּבוֹ אֵין לְצַאֵת עֵימּוֹ שְׁבֵת, אֵין זֶה אֵלָּא כְּשֶׁדַּעַתוֹ לְשִׁנּוֹת אֵת הַבִּנְרֵי בְּאֹפֶן שִׁיּוּדָה חֵי"ב

